

Vil·la romana de Can Terrers

Segle I aC - Segle V dC

Restes d'una gran vil·la romana que hauria estat fundada al segle I aC i abandonada al segle V dC. És una de les vil·les més importants de l'interior de Catalunya, de la qual s'ha pogut excavar en extensió l'edifici dels banys on, entre d'altres, s'han trobat restes d'escultura, de pintura mural i d'inscripcions sobre marbre.

AJUNTAMENT DE LA GARRIGA

Can Terrers abans de Can Terrers

Material per cedir a l'Ajuntament de la Garriga

INTRODUCCIÓ

Que un espai geogràfic reduït hagi estat visitat a diferents períodes de la prehistòria i després habitat a la protohistòria i al segle I a.c. es construeixi una vil·la romana. S'explica per una banda per l'aigua del Congost i per un microclima que fa del sol un bon escalfador per les hores del dia, un lloc on els arbres recobrien la zona.

Aquestes condicions i una bona visió de la zona fan un lloc ideal de pas. Primerament Can Terrers va ser visitat per nòmades caçador-recol·lectors de cinc períodes diferents.

PREHISTÒRIA

- Paleolític inferior arcaic
- Paleolític inferior clàssic
- Paleolític mitja I i II dues visites
- Paleolític superior (magdalenian)

Després va haver un assentament protohistòric (de l'època de bronze).

1.PREHISTÒRIA

CONJUNT LÍTIC: “CT LG PIA”, (Can Terrers, La Garriga al Vallès Oriental, Barcelona. Paleolític Inferior Arcaic.

LOCALITZACIÓ

El material ha estat recollit en superfície al llarg d'un període de 30 anys, sense excavar, a Can Terrers (La Garriga Vallès Oriental). Localitzat en una franja d'uns dos metres per vuit, excepcionalment algunes peces s'havien desplaçat alguns metres avall per l'arrossegament de les pluges i la intervenció humana.

Actualment és un camp de conreu per sobre dels banys de la vil·la romana del mateix nom. Coneguda a finals del segle dinou i estudiada tot el segle XX. Fins ara.

El conjunt prehistòric abandonat “in situ” pel grup que el va fabricar i utilitzar va restar cobert per capes geològiques de períodes posteriors i segurament contingut per una vegetació autòctona de plantes, arbustos i arbres. L' utilitatge lític va tornar a aflorar a la superfície, probablement, de forma antròpica (crema expressa del bosc per a preparar el terreny per a feines agrícoles) ja que s'ha recollit un còdol, matèria primera, utilitzat a l'època del bronze com a mà de molí amb la característica (oxidació) que defineix tot el grup, com ja comentarem posteriorment. Malgrat que és una troballa superficial, sembla que probablement ha mantingut posició original.

PREHISTÒRIA

CONJUNT LÍTIC 1

PALEOLÍTIC INFERIOR ARCAIC (1.200.000-850.000)

DESCRIPCIÓ GENERAL DELS MATERIALS

El conjunt està format per 39 objectes de quars. En la seva majoria són còdols i productes del mateix i escassament s'ha fet servir el quars filonià. Això ens presenta una selecció i acumulació prèvia i sistemàtica de la matèria primera que es recollirà d'un indret proper, a les terrasses del riu Congost, i s'utilitzarà posteriorment per a la fabricació de l' utillatge.

El quars.

La matèria primera emprada per aquest grup de caçadors recol·lectors és quars blanc trobat al riu Congost. El quars és considerat una roca per la seva abundància a la superfície terrestre. És un silicat, una roca àcida, de duresa 7 a la escala de Mohs. Es presenta en capes (filonià) o com a còdols arrodonits pel seu desgast en el seu transport i arrossegament per l'aigua del riu. Pot tenir diversos colors i transparències. La seva duresa és com la del acer. Però la seva fragilitat al trencar produeix fragments ben tallants. El quars és el material més antic sobre el que es van preparar i produir els primers útils lítics a la prehistòria de la humanitat.

Els ascles més antics fabricats es varen recollir al riu Orno (Etiòpia) amb una cronologia de 2,3 milions d'anys. Son instruments que tenen pocs centímetres de grandària. L'arqueologia experimental ha fet l'estudi de la funcionalitat, arribant a la conclusió de que els estris més pràctics en diverses tasques no eren els preparats sobre còdols grans, sinó el fragment que es desprenien en colpejar dues pedres. Una com a nucli i l'altre com a martell, que permeten fer saltar els ascles. Aquests tenen les funcions d'esquarterar, tallar i filetejar la carn i treballar la pell. Els

choppers i chopping tools resten limitats a activitats molt escasses, aixafar closques de fruits o trancar ossos per extreure el moll que conté, important per a l'aliment dels mes petits donada la seva potencialitat calòrica.

ACCIONS QUE S'HAN DUT A TERME per aconseguir EL QUARS.

No ha estat fruit de la casualitat l'acumulació de materials lítics a una zona concreta i determinada d'espai. Ha estat el resultat de tot un seguit d'accions preconcebudes i si volem, millor, de la practica i de raonament humà.

- Recerca
- Localització
- Selecció
- Recollida
- Transport
- Acumulació
- Elaboració
- Utilització
- abandonament

El conjunt lític mostra una característica comú als seus elements:

- oxidació de color vermell a les zones originals i a les zones d'extraccions (en el cas dels nuclis) i a les zones dorsals i ventrals (en el cas dels ascles) també en els altres materials recollits. D'altra banda ofereixen exteriorment una patina semitransparent de color groguenca.

- El fet de presentar aquesta oxidació ens indica que els materials van restar, milers d'anys, en uns sediments força importants de llims i argiles en època molt càlida, humida i plujosa (un interglacial).

els elements recuperats formen part de l'anomenat, en arqueologia prehistòrica "tipus 1", que correspon als estris més primitius definits com choppers, chopping tools, nuclis de percussió centrípeta, poliedres, coneguts com la Pebble Culture. Aquesta cultura material es fa present ja a Àfrica durant 2 M. A. Abans que el continent Eurasiàtic. Ens estem referint a l'anomenat, en arqueologia prehistòrica, Paleolític Inferior Arcaic, que és anterior temporalment, al que actualment es defineix com a Paleolític Inferior Clàssic, de bifaces o achelià.

La poca presència del sílex a la zona fa que no sigui utilitzat. Ja que es presenta només en petits còdols. La utilització, pels caçadors recol·lectors, sistemàtica del quars també es fa al sud de França i a les comarques de Girona per tant no es gens sorprenent que trobem aquest tipus de material al Vallès Oriental on predomina.

CRONOLOGIA APROXIMADA

El continent Eurasiàtic va ser poblat, segons els últims estudis, en dos moments. La primera arribada d'espècies Homo que provenen d'Àfrica cap a Europa es pot situar entre 2 M.A. i 1,2 M.A. , a Europa al final. Es dona però, posteriorment, un interval temporal buit de 350 K. A. Amb la desaparició de tota la població.

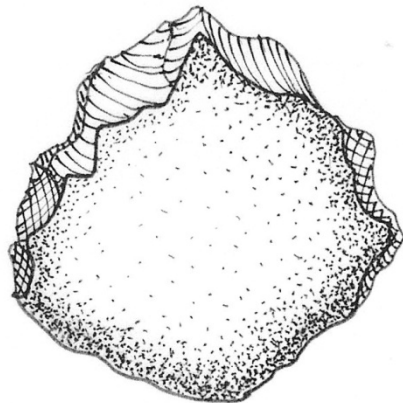
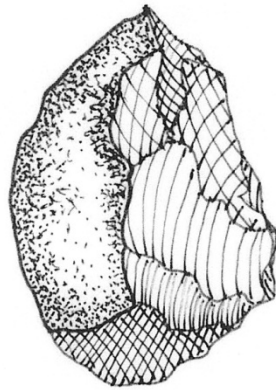
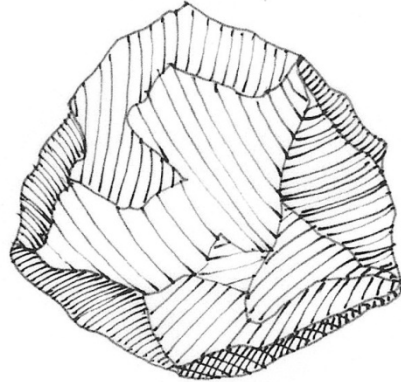
La del segon intent de poblament a Europa, una nova espècie més evolucionada, es va produir fa uns 850 K.a. també va desaparèixer totalment segons els coneixements que es tenen fins ara. Aquests dos grups de poblament, diferents i distanciats en el temps, utilitzaven útils lítics que serien del tipus que presenta aquest conjunt material de La Garriga.

Els dos períodes coincideixen amb dos interglacials, el gel es va retirar a gran part d'Europa donant pas a un clima més calorós i plujós, que va permetre el intent de poblament de la península.

Hem de parlar del Paleolític Inferior Arcaic, terme utilitzat fa pocs anys en Arqueologia Prehistòrica.

Es una paraula que divideix el Paleolític Inferior en dos: Arcaic i Clàssic. Aquesta classificació ha sorgit arrel dels nous descobriments a finals de segle XX i s'utilitza a publicacions molt recents.

Actualment podem afirmar que aquest conjunt lític de Can Terrers (La Garriga) pertany al Paleolític Inferior Arcaic, així com el descobert a Can Màrgens a les Franqueses del Vallès i que a la publicació que vaig escriure (2000) el situava al Paleolític Inferior.

CHOPPING TOOL SOBRE QUARS

TAULA DE MATERIALS LÍTICS RECOLLITS

Chopper	1
Choping tool	2
Martell	1
Nucli unifacial cetrípeta	2
Nucli poliedre	1
Nucli laminar	3
Ascles no puntiformes	12
Ascles puntiformes	11
Denticulat	1
Talladors	2
Cincell	1
Abrupte	1
Còdol reutilitzat al Bronze, martell	1
Total	39

ESTUDI DELS NUCLIS

Que és un nucli?. Nucli és la pedra que colpegem amb una altra (martell) per despendre ascles (fragments que tallen).

Tipus de nuclis que s'han trobat:

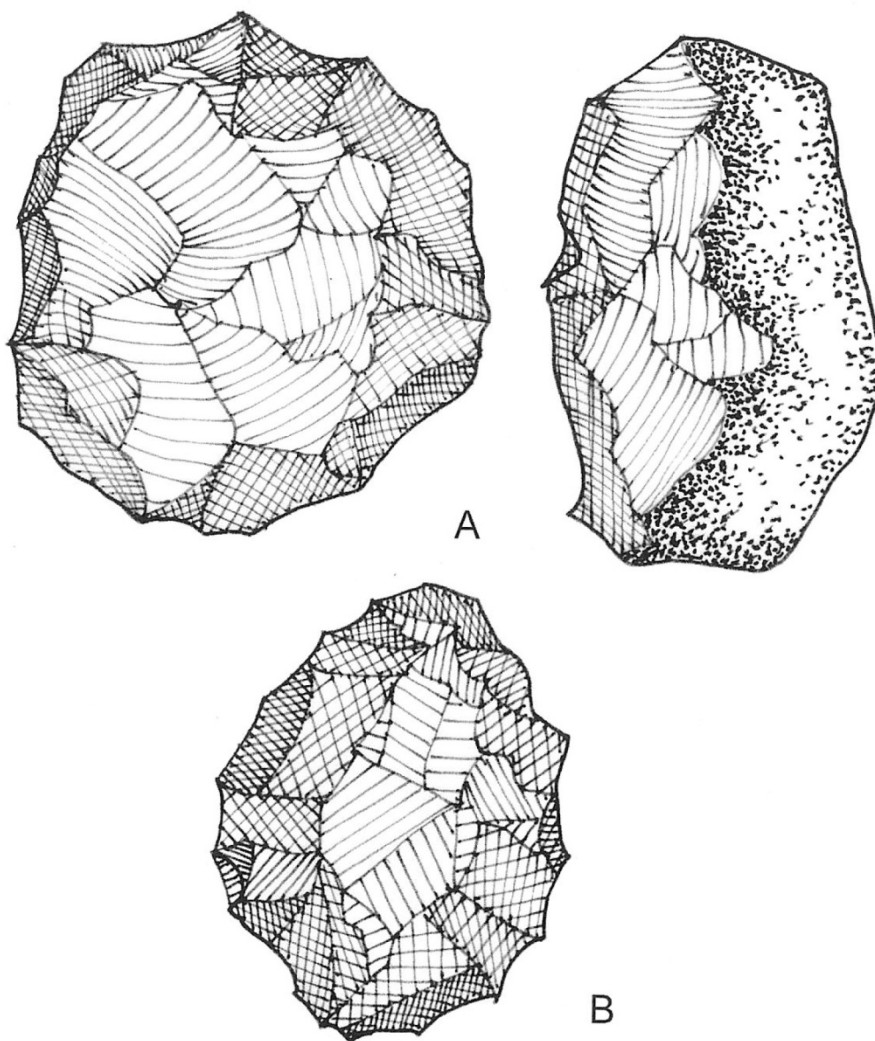
- A - dos unifacials, de tecnologia cetrípeta sobre còdol de quars arrodonit i pla. Es contenen almenys 11 extraccions.
- B – un poliedre, de tecnologia multidireccional sobre còdol arrodonit. Es contenen 14 extraccions (cares).
- C – dos còdols, de tecnologia laminar amb pla de percussió preparat sobre còdol arrodonit allargat. Es contenen 1 i 2 extraccions laminar puntiformes.
- D – un fragment filonià per extraccions allargades amb dues extraccions grans.
- Podríem considerar nuclis tant el chopper com els dos chopping tools donat que s'han extret ascles o restes de talla.

D'aquests nuclis no s'ha recollit cap ascle que correspongui als mateixos, ni material de rebuig, per tant, almenys, no s'ha trobat cap dels 30 ascles més possibles i podem inferir també la probable existència d'uns 10 nuclis més no recuperats. Tot això, ens permet considerar, que el conjunt lític podria haver estat format, com a mínim, per uns 80 elements. La presència dels còdols, matèria prima i nuclis, amb mides i formes determinades, ens diu que va haver una recollida amb selecció molt acurada. El còdol gran esmentat (també amb signes d'oxidació) amb característiques d'allisament per fregament es deu a una utilització posterior, atribuïble perfectament a l'època del bronze (fa uns 4000 anys), ja que mostra haver estat la mà d'un molí de mà.

NUCLIS:

A-nucli unifacial de tecnologia centripeta.

b-nucli polièdric de tecnologia multidireccional.

DESCRIPCIÓ DELS ASCLES

Que es un ascle?

Es el resultat de colpejar una pedra (martell) amb una altra (nucli) del que desprenem fragments (ascles o petits fragments no útils: restes de talla.

Un total de 23 ascles d'on podem observar dos grups diferents:

Dotze pertanyen a els ascles no puntiformes, i onze ascles puntiformes. D'aquests vint i tres ascles hi ha nou sense retocs o senyals d'utilització.

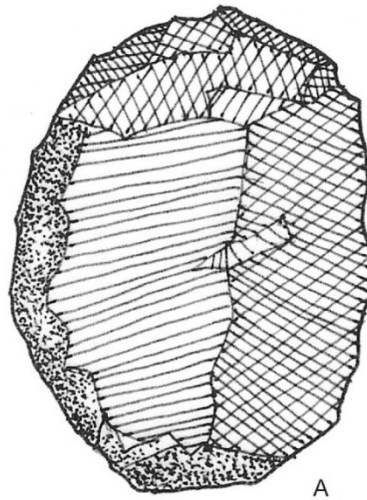
Ascles no puntiformes:

- Senyals d'ús set
- Dues extraccions un
- Sense ús cinc

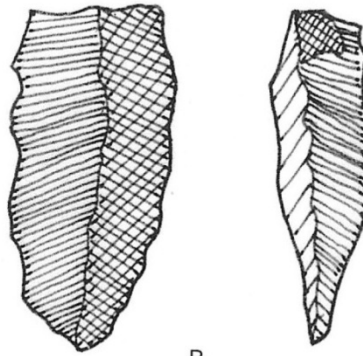
Ascles puntiformes:

- Senyals d'ús cinc
- Denticulats dos
- Sense ús quatre

Aquí es planteja un dels debats entre forma i funció. No sempre la forma d'un instrument és utilitzada en el que pensàriem es correspon a una "tasca" determinada. En aquest cas podem veure com set ascles puntiformes s'utilitzen com a ganivets, dos denticulats.

A

B

A-NUCLI D'ASCLES PUNTIFORMES
B-ASCLE PUNTIFORME DENTICULAT

DESCRIPCIÓ DELS MATERIALS EN QUARS FILONIÀ

Dels 39 artefactes totals recuperats, només sis han estat fabricats amb quars filonià. La matèria primera dels altres 33 son fets còdols de riera.

- Un nucli gran per ascles allargades
- Un ascle allargada gran retocada a l'extrem (cincell)
- Dos talladors
- Un denticulat
- Un abrupte

D'aquests elements podem inferir el treball sobre fusta. Probablement es tracta de fabricar llances per fer més efectiva una propera cacera d'animals de certa mida. Hi ha eines per tallar branques (talladors i serres). També un curiós cincell per preparar on allotjar les puntes de material lític a les branques que s'emportarien muntades.

ACTIVITATS REALITZADES

Amb els materials recollits podem apropar-nos a les probables activitats que es van dur a terme (i les que no es van fer) a Can Terrers (La Garriga).

1. Ja em parlat de la selecció i recollida de matèria primera.
2. Extracció d'ascles laminars i no laminars (de còdols de quars).
3. La fabricació d'ascles puntiformes, que és ben palesa, fa pensar en que algunes d'elles es van utilitzar com a puntes de llança. Lògicament es van endur aquestes al emprendre la seva marxa. Va ser una preparació per realitzar una cacera d'animals mitjans i grans?
4. La manca de gratadors ens permet inferir que una de les activitats absents va ser el treball sobre la pell d'animals mitjans i grans. D'això podem pensar que l'alimentació, in situ, es va fonamentar en una probable recol·lecció i caça menor (pesca)?
5. Trobem la presència d'instruments que permeten tallar branques, serrar-les i l'escarpa (per preparar un extrem de la llança on situar la punta de pedra).

A més de les tasques dirigides directament a l'alimentació, podem afirmar, que es van realitzar altres preparatòries per cacera major fabricant llances.

COMPARACIÓ AMB EL JACIMENT MÉS PROPER

El conjunt lític més proper, de característiques materials del “tipus 1” és el de Can Màrgens a Les Franqueses del Vallès.

Van ser dos grups de caçadors i recol·lectors diferents en nombres d'individus. Probablement més nombrós el de Can Terrers (La Garriga) que el de Can Màrgens (Les Franqueses). Ambdós situats als marges del riu Congost. El de La Garriga a l'esquerra i Can Màrgens a la dreta. Separats geogràficament per uns quatre quilòmetres.

Segurament no va haver cap contacte d'un grup amb l'altre, ja que són molts anys els que omple el període que anomenem en arqueologia, Paleolític inferior Arcaic.

Els dos conjunts lítics mostren la mateixa oxidació als materials de quarars. En general tenen tipus lítics comuns:

-chopping tools, poliedres, ascles.

Es diferencien en dues tasques especialitzades.

A Can Terrers trobem materials específics per treballar la fusta per la preparació de llances i les corresponents puntes de pedra pel seu acabament. No trobem però materials lítics que ens facin pensar en el treball de la pell.

L'alimentació es va fonamentar en animals petits i recol·lecció.

Can Màrgens presenta materials clarament específics pel treball de la pell d'un animal mitjà o gran del que es van alimentar i amb els choppers (pics) per extreure el moll de l'os.

2.PREHISTÒRIA

PALEOLÍTIC INFERIOR CLÀSSIC

CAN TERRERS (LA GARRIGA) 500.000 – 120.000 ANYS

El conjunt el formen deu elements de diferents matèries primeres. Hi ha cinc palets de riera partits de forma transversal, dues calcàries grans que han estat treballades contra un dolmen. Hi ha elements que tenen retocs bifacials i parcials. Es possible que aquests palets hagin estat partits a la mateixa riera per no transportar tant de pes.. no han aparegut restes de talla dels mateixos. Hem trobat tres elements sobre quars:

- Una bola per retocs petits
- Un denticulat
- I una osca

Les peces estan recol·lectades (parcialment) per un sediment sorrenc gris en forma de arment. Aquest sediment s'observa també al terreny.

El paleolític inferior clàssic es presenta a la península en aquest tipus de materials diversificats en matèria primera.

El fet de no existir sílex gran o quarsites de gra fi a la zona no fa possible utilitzar una tecnologia massa perfectible . això dona a les peces un aspecte tosc.

Deduïm del fet d'utilitzar palets de riera (i no còdols) que formen part d'un període de glaciació i el fet d'estar els materials coberts d'un ciment gris ens situa en un període glacial caracteritzat per un clima molt sec i fred.

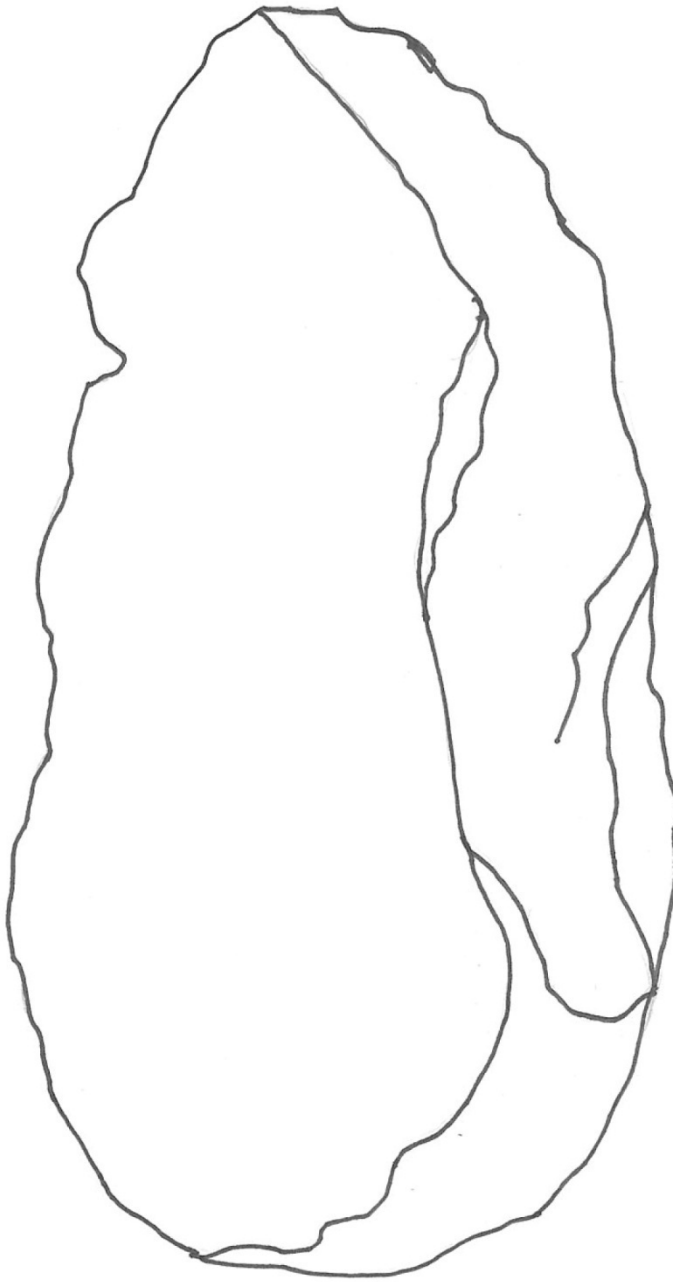
No s'han trobat fins ara conjunts lítics a zones properes de característiques semblants. El període on situar els elements de la troballa es temporalment molt llarg, entre 500.000 i 120.000 anys, els materials son pocs. Malgrat això podem parlar d'un utilatge variat que permet acceptar una multiplicitat de tasques. El grup de caçadors – recol·lectors (pescadors) no seria massa nombrós, es tractaria d'un grup nòmada. Sembla curiós que l' indret hagi estat repetidament utilitzat a la prehistòria com a lloc estratègic a diferents períodes.

Va ser doncs un lloc estratègic on els homínids estaven a prop del riu Congost on els animals salvatges anaven a beure aigua i d'altra banda estaven a una distància prudent d'ells.

Fa mig milió d'anys es va començar a utilitzar sistemàticament el foc al sud d'Europa. El foc va ser un instrument molt vàlid en dos sentits: com a defensa davant del fred i dels animals perillosos. També, el foc, va fer modificar els hàbits alimentaris amb la cocció dels aliments.

TAULA DE MATERIES PRIMERES

		quars	calcària	conglomerat	pissarra	
1	Unifacial (ascle)			x		
2	Nucli		x			
3	Nucli bifaç/parcial trïedre?		x			
4	Bifaç parcial			x		
5	unifaç			x		
6	osca	x				
7	denticulat	x				
8	Bifaç parcial		x			
9	Bifaç/unifaç				x	
10	Bola martell	x				

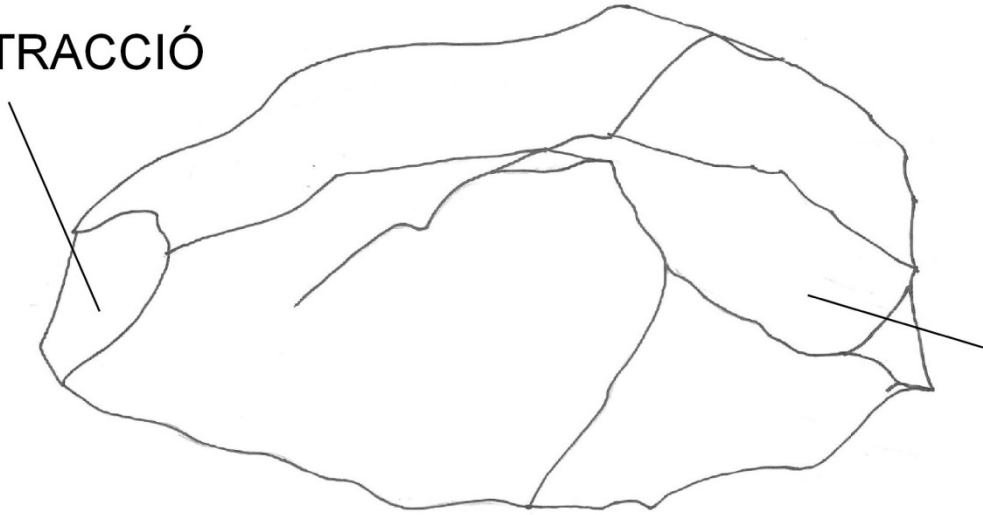

Matèria primera: conglomerat

Talla: ascle unifacial

Material: sorrenc cimentat

EXTRACCIÓ

EXTRACCIONS

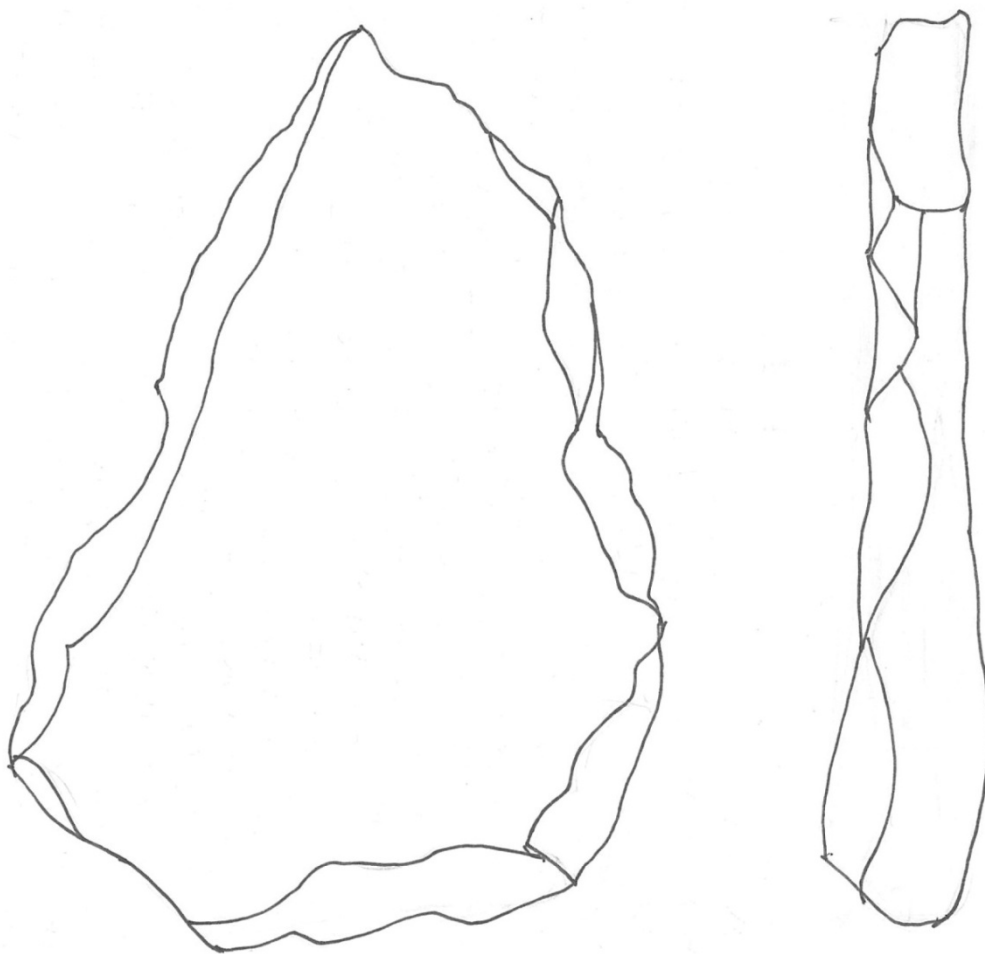
Matèria primera: calcària

Tipus: nucli partit contra dorment quatre extraccions amb sediments fins de sorrenca.

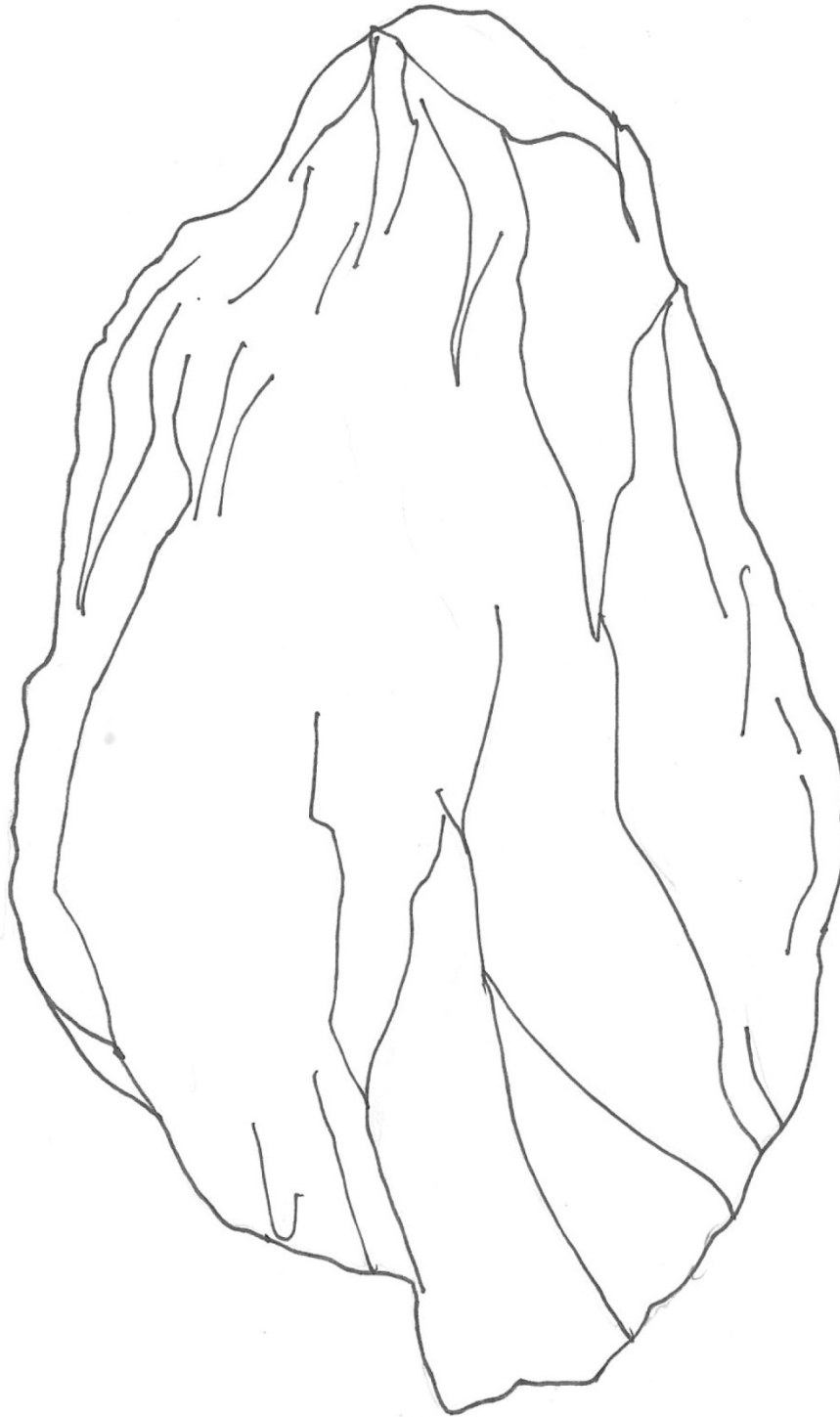
Matèria primera: Calcaria

Tipus: Nucli (3 extraccions alternes) gran còdol trancat contra un dorment, possiblement es tracta d'un trifaç.

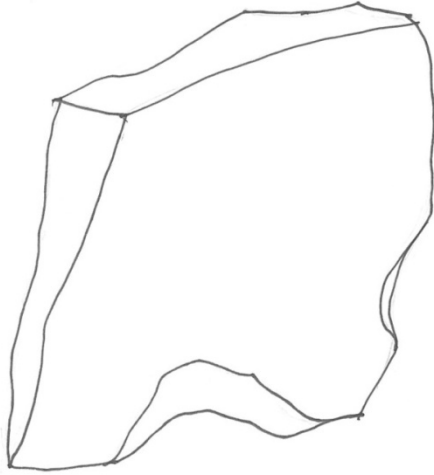
Matèria primera: conglomerat grafit

Talla: bifacial parcial amb sediments sorrencs.

Matèria primera: conglomerat

Talla: unifacial amb sediments sorrencs.

Matèria primera: quars filonià

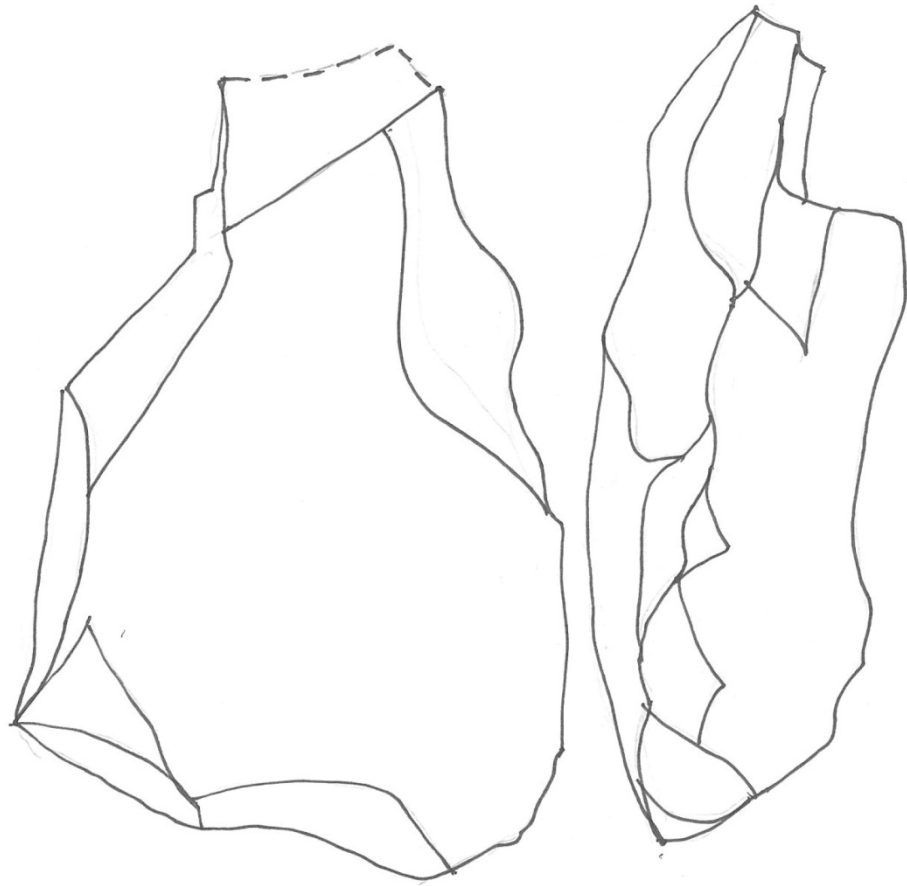
Talla: osca amb sediments sorrencs

Matèria primera: quars filonià

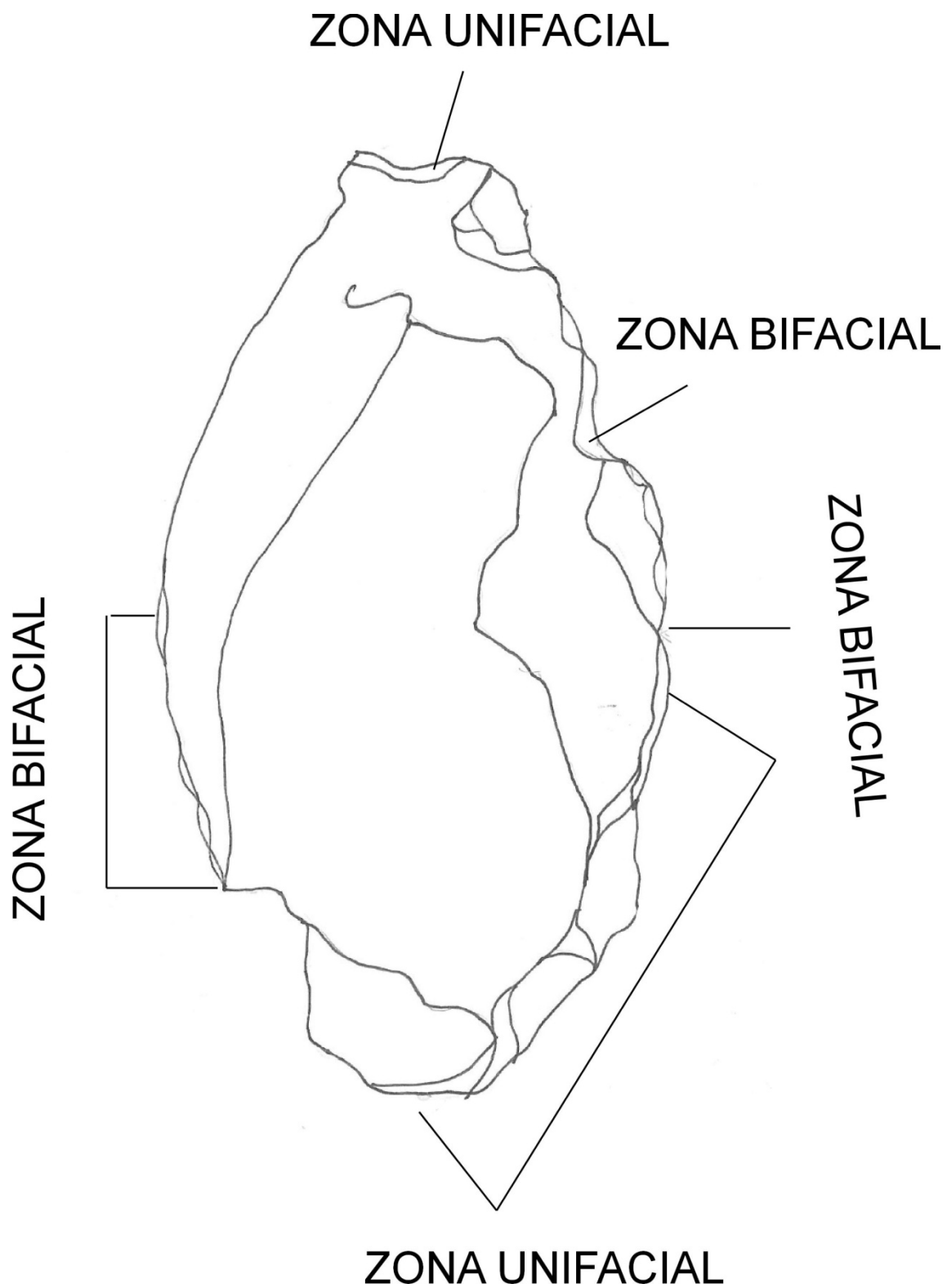
Talla: denticulat

amb sediments de sorrenca

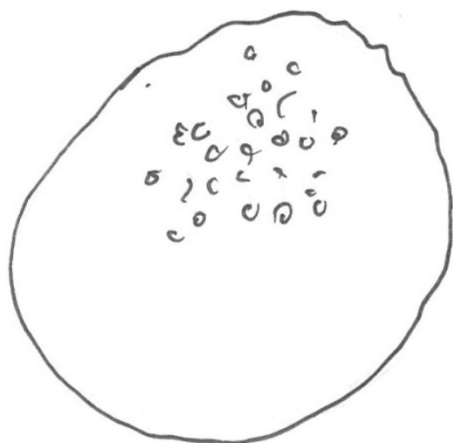
Matèria primera: calcària

Talla: bifaç parcial amb material sorrenc cimentat

Matèria primera: pissarra

Talla: unifacial / bifacial amb material sorrenc cimentat

Matèria primera: còdol arrodonit de quars

Tipus: senyal d'us com a martell

Material: sorrenc cimentat

3. PALEOLÍTIC MITJÀ (NO LEVALLOIS) I

CAN TERRERS (LA GARRIGA)

Amb un total de 38 artefactes. La patina que recobreix tots els materials de forma total els diferencia del paleolític mitjà II. Abunden els ascles (13), els denticulats (11), els osques (6) i els gratadors (6).

PALEOLÍTIC MITJÀ I

Taula de materials (tots en quars)

Martell	1
Nucli	1
Oscas	6
Denticulats	11
Gratadors	6
Bec per osca denticulat	1
Ascles	13
Total	38

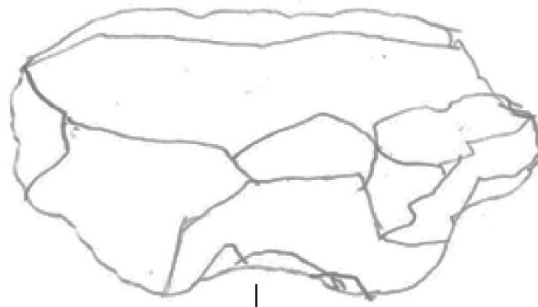
OSCA

DENTICULAT

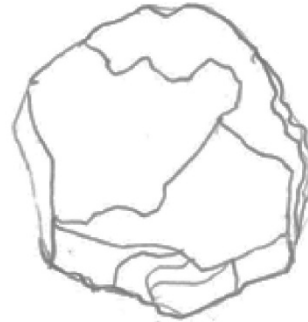
TALLADOR
GRATADOR

ZONA DE TALL

OSCA

GRATADOR FRONTAL

DENTICULAT

4.PREHISTÒRIA

Paleolític Mitjà II mustero-levallouis

Can Terrers (La Garriga) 120.000-40.000 anys (cap al final)

He recollit 46 elements.

La característica diferenciada de la del paleolític mitjà I es que no s'ha format pàtina a les zones tallades.

La tècnica és clarament mustero-levallouis.

Predominen els ascles (16) de quars . hi ha un petit bifaç en quars.

PALEOLÍTIC MITJÀ: II MUSTERO-LEVALLOIS

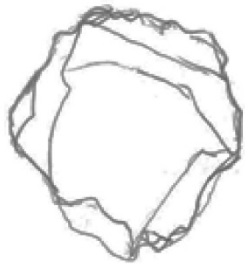
Oscas (quars)	5
Bec perosca (quars)	3
Raspador amb retoc	4
Ganivets	2
Ascle denticulada	1
Ascle	16
Nucli (quars)	4
Petit bifaç sobre ascle (quars)	1
Ascle raspador (sílex)	1
Ascles i Nuclis (sílex)	9
Total	46

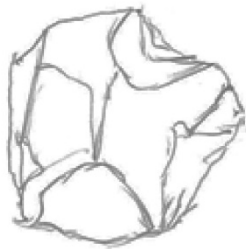
ZONA DE
TREBALL

PETIT BIFAÇ

DENTICULAT

OSCA

PUNTA DESVIADA SÍLEX

DIFERENTS INSTRUMENTS

5. PALEOLÍTIC SUPERIOR (PREHISTÒRIA)

CONJUNT LÍTIC N5 CAN TERRERS (LA GARRIGA) 16000 – 14000 (magdalenià)

- SITUACIÓ: Han estat recollits a una zona molt concreta a prop de les termes excavades de Can Terrers. En una superfície de 8m x 3m aproximadament molt localitzat.

- MATERIA PRIMERA: No es de procedència local. Es tracta de sílex blanc, negre i melós. Son pocs els elements recollits però es bastant probable que procedeixin del taller a l'aire lliure de Can Garriga (Bigues). El taller més important descobert a l'aire lliure a Catalunya.

-TECNOLOGIA LÍTICA: La talla microlítica de fulles amb retoc abrupte i les petites puntes retocades mostren un treball del paleolític, superior final. No sembla que hagin estat fabricats on s'han trobat, ja que no hi ha nuclis per fulles. Tampoc s'ha utilitzat el sílex local gris amb betes blanques.

- RESTES ANIMALS:

- RETOCATS – Una punta d'os amb retocs

- Un fragment amb quatre incisions paral·leles

- NO RETOCATS – Cap de fèmur de cabra salvatge

i Box primigenius (ambdós extingits fa 14.000 anys).

- CRONOLOGIA: Es tracta d'un conjunt lític d'un grup de caçadors recol·lectors del període Magdalenià (finals del paleolític superior) entre 16.000/14.000 anys.

Pels registres materials hi ha fet un seguit de petites troballes similars procedents de Can Garriga (Bigues) on es va descobrir i excavar el jaciment més important de Catalunya d'aquest període. Es tracta d'un taller de sílex a l'aire lliure. Aquest grup humà es dedicava a caçar cavalls principalment, equus caballus, animal desaparegut fa 14.000 anys. Els dos fragments més grans han estat estudiats a la fundació Jaume Almera (de paleontologia) per l'especialista Jordi Estévez (professor de la UAB). 1984.

Taula de materials

Lítics 4 Làmines (abrupte)

4 gratades

8 puntes (retocades)

1 osca

1 bec

7 altres

1 taula per retocar

26

Ossos 1 punta amb retocs

1 fragment amb 4 incisions paral·leles

1 fragment de box primigenius (bou salvatge)

1 cap de fèmur de cabra salvatge

RETOC
ABRUPTE

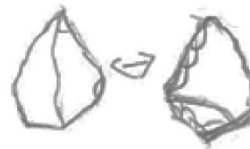
RETOC
ABRUPTE

RETOC
ABRUPTE

FULLA SENSE
RETOCS

FULLA PER
FABRICAR
MICROBURINS

OS AMB RETOCS

TALLA LAMINAR E INSTRUMENTS

6.PROTOHISTÒRIA

ÈPOCA DE BRONZE 4000/5000

La protohistòria comprèn el neolític, calcolític i bronze. Al bronze ja s'ha desenvolupat els assentaments fixes (sedentarisme). Un sistema agrícola i ramader permet una economia autosuficient. És important el desenvolupament de l'arc que permet un suplement alimentari (proteïnes) d'aus i ocells que s'aprofiten dels cultius de cereals per augmentar les espècies. La panificació està força arrelada i ha canviat la dieta alimentària .

La mà de molí ens indica la fabricació de farines i la mà de morter l'ús d'arrels i fruits secs. Instruments agrícoles com les aixades (de pedra i fusta) i les falç mostren que el terreny va ser llaurat i els cereals tallats.

El terreny va ser un lloc habitat molt abans que arribessin els romans.

La ceràmica és de torn com indiquen els fragments trobats. La intensa utilització del cultiu fins els nostres dies ha fet perdre tot vestigi de les construccions de fusta a l'època del bronze. Si bé no s'ha trobat aquest material amb l'excepció d'un ínfim fragment d'agulla (molla).

La Garriga mostra molts indicis d'aquesta època (Fundació Mauri Pons de cabana cremada) el conjunt de dolmens, menhirs, cromlecs. De les zones properes (La roca, Cardedeu, Canovelles, Mollet, El figaró). El poblament en aquesta època és a tot arreu (Veieu col·lecció R.TURÓN de Les Franqueses) al llarg del Congost tenim una població força desenvolupada.

PROTOHISTÒRIA

ÈPOCA DEL BRONZE (CAN TERRERS LA GARRIGA)

Fa uns 5/4000 anys.

- Té totes les característiques que defineixen el període
- Micròlits
- Destrals polides i fragments
- Mà de morter
- Molins de mà (pedra per moldre cereals)
- Puntetes de sagetes (18 en quars)
- Dues peces de fals en quars
- Peces de aixades petites en quars
- Ceràmica amb incisions geomètriques (torn)
- Ceràmica lliça (torn)

PROTOHISTÒRIA A CAN TERRERS

Punta de sageta (quars)	18
Puntes de sílex	11
Destrals per fragment	2
Aixades per percussió	2
En quars aixades per fragment	6
Mà de morter	1
Mà de molí de mà (en quars)	1
Nuclis en quars	11
Nuclis en sílex, lidita...	7 sílex + 3 lidita
Sílex (estris)	25
Instruments en quars	26
Restes de talla en sílex local	22
Ceràmica llissa (de torn)	4
Ceràmica decorada (de torn)	1

18 perfils de puntes de sagetes (quars)

Algunes denticulades.

L' utilització de l'arc per recollir un complement alimentari sobretot d'aus (proteïnes).